



ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 24 Μαΐου 1954, ἀπεφάσισεν, ὅπως ἀφιερῶσιν προσεχεῖς τόμους τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος αὐτῆς εἰς διαπρεπεῖς συναδέλφους, οὔτινες, διὰ τῆς πανεπιστημιακῆς διδασκαλίας καὶ τῆς γενικωτέρας κοινωνικῆς δράσεως αὐτῶν, καὶ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καθόλου διέπρεψαν καὶ τῆς ἐλληνικῆς νεολαίας ἄξιοι καὶ πεφωτισμένοι διδάσκαλοι ἀνεδείχθησαν, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς κοινωνίας ἐνθερμοὶ καὶ ἐμπνευσμένοι καθοδηγηταὶ ἐγένοντο.

Τῶν ἀνωτέρω ἀντιλήψεων ἐμφορουμένη ἡ Σχολὴ σύμφηρος ἔκρινεν ὅτι ὁ παρῶν τόμος ἔπρεπε νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τὸν σοφὸν καὶ σεβαστὸν συνάδελφον Νικόλαον Ἐξαρχόπουλον, ὁμότιμον καθηγητὴν τῆς Παιδαγωγικῆς καὶ μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, κυρίως διὰ τοὺς κάτωθι λόγους :

Ὁ Νικόλαος Ἐξαρχόπουλος εἶναι ὁ ἐκ τῶν ἐν ζωῇ ἀρχαιότερος καθηγητῆς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, ἐπίσης δὲ καὶ ὁ ἐπὶ μακρότερον χρόνον διδάξας ἐν αὐτῇ, δεδομένου ὅτι, διορισθεὶς τὸ πρῶτον τακτικὸς καθηγητῆς τὴν 25 Ἰουλίου 1912, ἀπεχώρησε τῆς ἐνεργοῦς ὑπηρεσίας τὴν 31 Ὀκτωβρίου 1949, ἀφοῦ διετέλεσε καθηγητῆς ἐπὶ τριάκοντα ἑπτὰ ὅλα ἔτη.

Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ὁ Ἐξαρχόπουλος, γεννηθεὶς τῷ 1874, συνεπλήρωσε τὸ 80^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας του καὶ ἐξηκονταετίαν συντόνου ἐπιστημονικῆς καὶ συγγραφικῆς δράσεως. Κατὰ τὴν μακρὰν ταύτην καὶ πλουσίαν εἰς ἀγλαοὺς καρποὺς σταδιοδρομίαν του ὁ τιμώμενος ἠγωνίσθη ὑπὲρ πάντα ἄλλον, καὶ ἀπὸ τῆς πανεπιστημιακῆς ἑδρας καὶ ἐκτὸς τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν ἐπάλλξεων, ὑπὲρ τῶν ιδεωδῶν τοῦ Ἔθνους, ὑπὲρ τῆς καθόλου παιδείας, ὑπὲρ παντὸς καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ, πάντοτε δὲ μετ' εἰλικρινείας, ἐμμονῆς καὶ ἀγνότητος αἰσθημάτων, γεγονὸς ὅπερ ἀνέδει-

ξεν αὐτὸν ὡς μίαν τῶν διαπρεπεστέρων προσωπικοτήτων τῆς χώρας μας κατὰ τὴν τελευταίαν πενηκονταετίαν.

Διαυγῆς καὶ καθαρά ἀντίληψις, εὐρεῖα διάνοια, βαθεῖα ἐπὶ τὰ ἐθνικὰ ἰδανικὰ πίστις, ἀπτόητος ἀγωνιστικὴ δύναμις, ἐνὶ λόγῳ πᾶσαι αἱ τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας ἀρεταὶ συνετέλεσαν, ὥστε νὰ δυνηθῇ οὗτος ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ κονίστρᾳ νὰ ἐπιτελέσῃ ἔργα μεγάλα καὶ θαυμαστά. Ὁ Ἐξαρχόπουλος ἀνεδείχθη σεμνὸς ἱεροφάντης τῆς Παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης, ἣ ὀλοψύχως διηκόνησεν, ἣ δὲ δρᾶσις αὐτοῦ ὡς καθηγητοῦ καὶ συγγραφέως κατέλιπεν ἔχνη ζωηρὰ καὶ ἀνεξίτηλα καὶ ἀπετέλεσε σταθμὸν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Πατρίδι.

Ἡ Σχολὴ τέλος δὲν δύναται νὰ λησμονήσῃ, ὅτι οἱ ἀπαρτίζοντες αὐτὴν καθηγηταί, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, ὑπῆρξαν μαθηταὶ τοῦ Ἐξαρχοπούλου, ἀκόμη δὲ ὅτι πάντες οἱ κατέχοντες σήμερον τακτικὴν ἐν αὐτῇ ἔδραν καὶ ἐκλεγέντες πρὸ τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ σεβαστοῦ διδασκάλου, ἔτυχον εὐμενοῦς κρίσεως καὶ εὐνοϊκῆς ψήφου αὐτοῦ.

Ἀποτίνουσα ἐλάχιστον φόρον τιμῆς, ἡ Σχολὴ ἐπιθυμεῖ διὰ τοῦ παρόντος ἀφιερώματος νὰ διατρανώσῃ ἐν ταύτῃ πρὸς τὸν σοφὸν συνάδελφον τὰ αἰσθήματα τῆς βαθυτάτης ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης, ὑφ' ὧν διακατέχεται, ὡς καὶ τὰς πλέον θερμὰς εὐχάς, ὅπως οὗτος ἐπὶ μακρὸν εἰσέτι προσφέρῃ τὰς πολυτίμους ὑπηρεσίας του ὑπὲρ τῆς ἐλληνικῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ ἡμετέρου Ἔθνους.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ